

KONKURS HISTORYCZNY DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW

I ETAP SZKOLNY

24 października 2012

Ważne informacje:

1. Masz 60 minut na rozwiązanie wszystkich 20 zadań.
2. Pisz długopisem lub piórem, nie używaj ołówka ani korektora. Jeżeli się pomylisz, przekreśl błąd i napisz ponownie.
3. Pisz czytelnie i zamieszczaj odpowiedzi w miejscu na to przeznaczonym. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

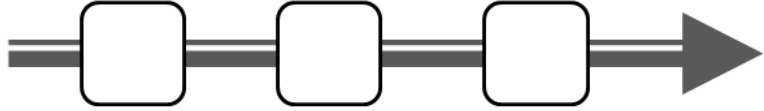
Życzymy powodzenia!

Maksymalna liczba punktów	47	100%
Uzyskana liczba punktów		%
Podpis osoby sprawdzającej		

Zadanie 1. (2 pkt)

Uporządkuj chronologicznie powstanie podanych religii. Wpisz przyporządkowane im numery w kwadraty umieszczone na osi czasu.

1. Chrześcijaństwo
2. Judaizm
3. Islam

Zadanie 2. (3 pkt)

Nie ulega wątpliwości, że Grecy swoje pierwsze wiadomości z zakresu matematyki i geometrii czerpali od Egipcjan. Jednakże za sprawą Greków dokonała się w nich radykalna przemiana. Matematyka egipska polegała głównie na sporządzaniu obliczeń arytmetycznych dla celów praktycznych, np. mierzenie pól. Podobnie i geometria miała najprawdopodobniej przede wszystkim charakter praktyczny, służąc pomiarom pól po wylewie Nilu i budowaniu piramid. Jednak faktem pozostaje, że wydobyć momentu naprawdę teoretycznego było dziełem Greków. W podobny sposób trzeba spojrzeć na astronomię Babilończyków. Badali oni zjawiska na niebie dla celów astrologicznych, by móc snuć przepowiednie i wróżby, a zatem nie dla celów naukowych.

Na podstawie: G. Reale, Historia filozofii starożytnej, t. I, Lublin 1994, w: G. Kierejsza, C. Tulin, Historia, Matura 2008. Testy dla maturzysty, Operon, Gdynia 2007, s. 73.

Uzupełnij zdania wpisując w wykropkowane miejsca litery, którymi oznaczono prawidłowe informacje.

Starożytni Grecy pierwsze wiadomości matematyczne zapożyczyli od mieszkańców **1.**

Na obszarze starożytnej Mezopotamii umiejętności astronomiczne wykorzystywano do **2.**

.....

Według autora tekstu twórcami nauki matematycznej byli starożytni **3.**

-
1.	A. Bliskiego Wschodu	B. Półwyspu Apenińskiego	C. Zachodniej Europy
2.	A. prowadzenia rozważań teoretycznych	B. przepowiadania przyszłości i wróżenia	C. budowania teorii naukowych
3.	A. Egipcjanie	B. Babilończycy	C. Grecy

Zadanie 3. (1 pkt)

Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

Starożytni Grecy jako pierwsi

- A. zastosowali łuk w rozwiązaniach architektonicznych.
- B. wykonywali materiał pisarski z trzciny papirusowej.
- C. organizowali przedstawienia teatralne.
- D. konstruowali piec hutniczy.

Zadanie 4. (3 pkt)

W tabeli podano wydarzenia, które miały miejsce za panowania dynastii Piastów. Podaj imiona i przydomki władców, którzy panowali w tym czasie.

Wydarzenie	Władca
1. Spisanie testamentu, w którym zakładano podział państwa na dzielnice.	
2. Kodyfikacja prawa sądowego dla Małopolski i Wielkopolski.	
3. Utworzenie arcybiskupstwa w Gnieźnie.	

Zadanie 5. (3 pkt)

Oceń, czy podane zdania dotyczące kultury polskiej w czasach panowania dynastii Piastów są prawdziwe, czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1. W czasach Bolesława Chrobrego powstały pierwsze utwory literackie napisane w języku polskim.	P	F
2. Pierwsze roczniki i kroniki powstałe na ziemiach polskich spisano w języku łacińskim.	P	F
3. Za panowania pierwszych Piastów wznoszono na ziemiach polskich budowle w stylu romańskim.	P	F

Zadanie 6. (1 pkt)

Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

Obowiązkiem wasala wobec pana feudalnego było

- A. płacenie renty feudalnej.
- B. służenie radą i pomocą orężną.
- C. oddawanie części ziemi w formie lenna.
- D. uczenie się rzemiosła rycerskiego u boku pana.

Zadanie 7. (2 pkt)

Wykonaj polecenia dotyczące mapy.

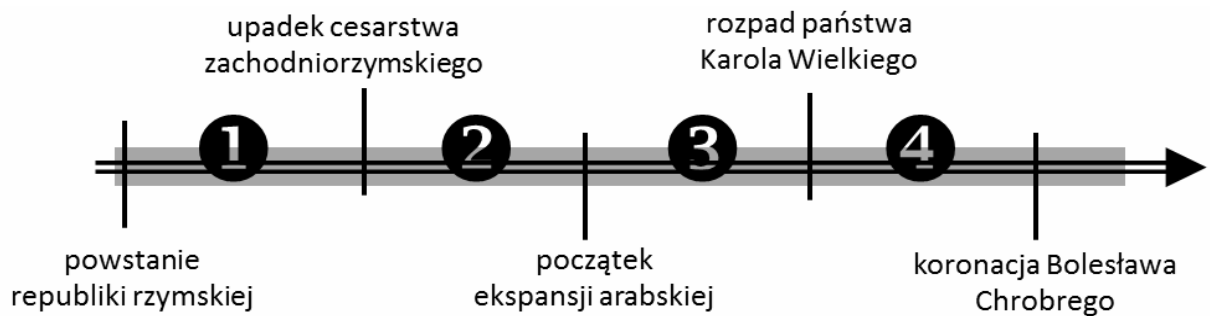
Źródło: E. Pustuła, C. Tulin, testy dla ucznia. Historia. Nowa matura 2006, Operon, Gdynia 2005, s. 24

a) Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

Mapa przedstawia

- A. państwa powstałe na gruzach imperium rzymskiego.
- B. kształtowanie pierwszych państw słowiańskich.
- C. państwa podbite przez starożytny Rzym.
- D. rozwój terytorialny państwa arabskiego.

b) Wykonaj polecenie dotyczące zamieszczonej osi czasu.

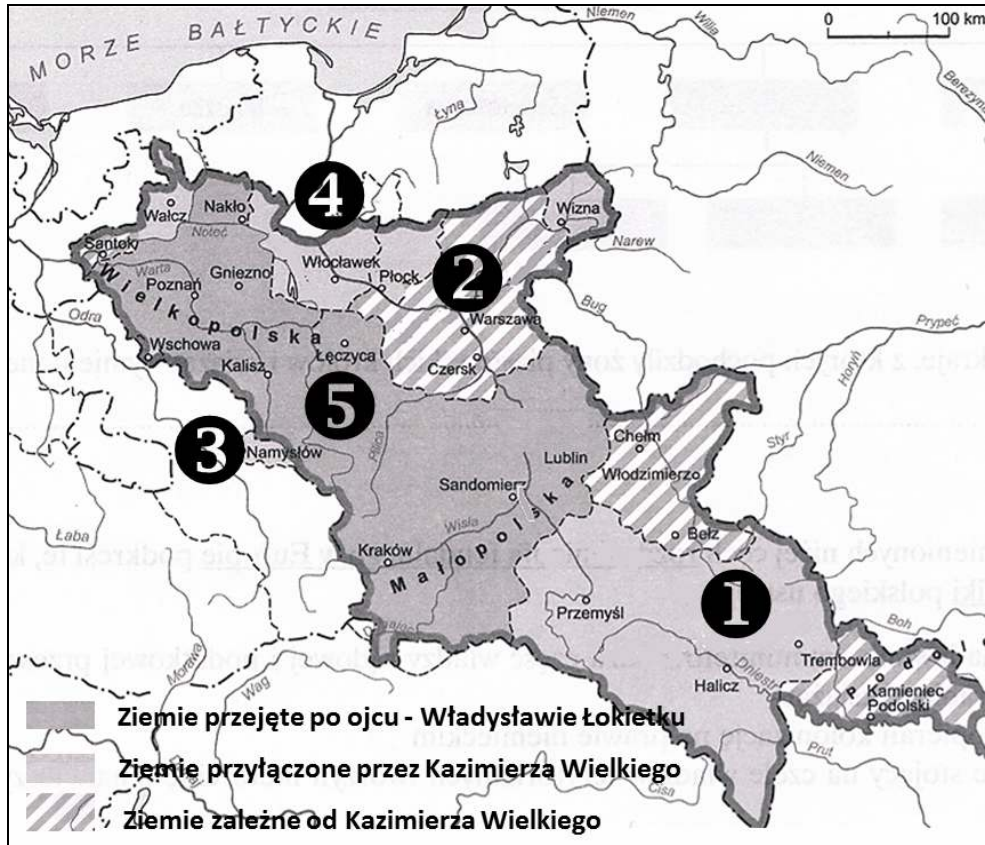
Na mapie przedstawiono sytuację polityczną w okresie oznaczonym na osi czasu numerem

- A. 1.
- B. 2.
- C. 3.
- D. 4.

Zadanie 8. (6 pkt)

Do podanych opisów dobierz nazwy krain geograficzno-historycznych oraz numery, którymi oznaczono je na mapie. Odpowiedzi wybierz spośród:

Ziemia Chełmińska, Ruś Czerwona, Śląsk, Warmia, Mazowsze.

Na podstawie: K. Błachowska, K. Zielińska, Historia zakres podstawowy i rozszerzony. Zadania, testy, arkusze egzaminacyjne, WSiP, Warszawa 2004, s. 32.

A. Ziemia położona wzdłuż szlaku handlowego, którym polskie zboże transportowano do Gdańska. Utracona w XIII wieku na rzecz Krzyżaków.

nazwa numer

B. Kraina, której część pozostawała we władaniu książąt piastowskich aż do XVI wieku. W 1351 roku kilku władających nią książąt złożyło Kazimierzowi Wielkiemu hołd lenny.

nazwa numer

C. Obszar zamieszkiwany przez ludność prawosławną, którego ważnym ośrodkiem administracyjnym był Lwów; włączony w granice państwa polskiego w XIV wieku.

nazwa numer

Zadanie 9. (3 pkt)

Uzupełnij zdania wpisując w wykropkowane miejsca litery, którymi oznaczono prawidłowe odpowiedzi.

Teza: „Ziemia nie stanowi centrum świata, ani nie jest nieruchoma, lecz obraca się zarówno wokół samej siebie, jak i ruchem dobowym”¹ stanowiła podstawę poglądów 1.

W czasach nowożytnych po raz pierwszy została opublikowana w wieku 2. w okresie 3.

-
1.	A.	Michała Anioła	B.	Galileusza	C.	Erazma z Rotterdamu
2.	A.	XV	B.	XVI	C.	XVII
3.	A.	renesansu	B.	baroku	C.	oświecenia

Zadanie 10. (4 pkt)

Uzupełnij związek przyczynowo - skutkowy. W tabeli zaznacz litery, którymi oznaczono dwie przyczyny i dwa skutki decyzji podjętych na Sejmie w Lublinie w 1569 roku.

przyczyny						skutki				
A	B	C	D	E	Sejm w Lublinie w 1569 r.	A	B	C	D	E

- A. Wzrost zagrożenia Polski i Litwy ze strony Krzyżaków.
- B. Narastanie konfliktów narodowych i religijnych w obrębie Rzeczypospolitej.
- C. Bezdziethość Zygmunta Augusta zagrażająca ciągłości dynastii Jagiellonów.
- D. Bezpośrednie sąsiedztwo pomiędzy Rosją a koronną częścią Rzeczypospolitej.
- E. Dążenie szlachty polskiej do ekspansji na ziemie Wielkiego Księstwa Litewskiego.

Zadanie 11. (2 pkt)

Określ, które z podanych wydarzeń dotyczących demokracji szlacheckiej w Polsce jest chronologicznie pierwsze, a które ostatnie. W tabeli zakreśl litery, którymi oznaczono wybrane wydarzenia.

Wydarzenie pierwsze	A	B	C	D
Wydarzenie ostatnie	A	B	C	D

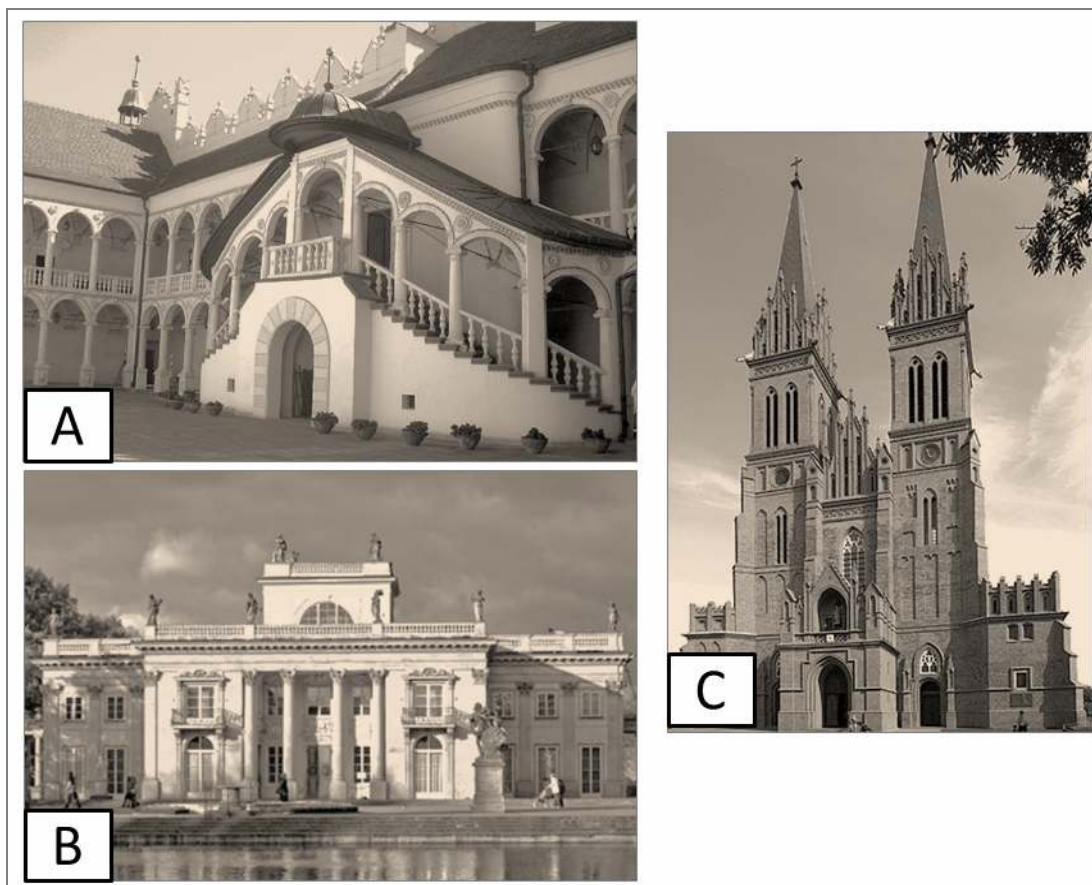
- A. Zerwanie sejmu walnego za pomocą liberum veto.
- B. Przyjęcie Artykułów henrykowskich.
- C. Wydanie przywileju w Koszycach.
- D. Uchwalenie konstytucji Nihil novi.

¹Źródło: Sprawa [...]. Wybór i redakcja J. Życiński, Wyd. Znak, Kraków 1991, s. 94-95

Zadanie 12. (2 pkt)

Podanym w tabeli władcom przyporządkuj budowlę wykonaną w stylu upowszechnionym w okresie ich panowania. Przy każdym panującym zakreśl właściwą literę.

Zygmunt August	A	B	C
Stanisław August Poniatowski	A	B	C

Źródła: www.geozone.pl, www.skyscrapercity.com, <http://www.national-geographic.pl>

Zadanie 13. (1 pkt)

Wymień jedno z postanowień soboru trydenckiego służące wzmocnieniu katolicyzmu.

.....

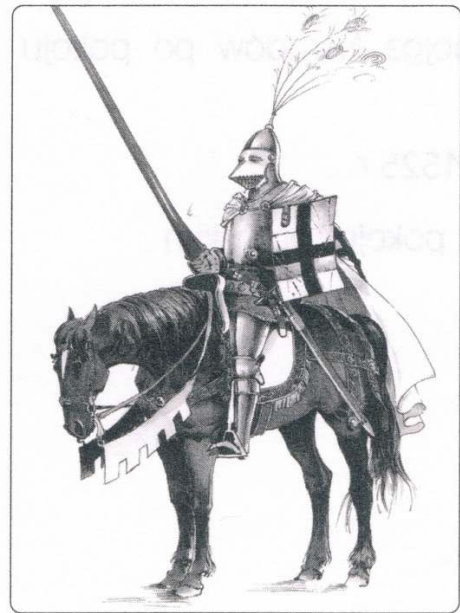
.....

Zadanie 14. (1 pkt)

Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.

Przedstawiony na ilustracji wojownik mógł uczestniczyć w walkach o

- A. ujście Odry w X wieku.
- B. Pomorze Gdańskie w XIV wieku.
- C. ziemie ruskie w XVII wieku.
- D. dostęp do Morza Czarnego w XVIII wieku.

Źródło: G. Kierejsza, C. Tulin, Historia, Matura 2008. Testy dla maturzysty, Operon, Gdynia 2007, s. 29.

Zadanie 15. (1 pkt)

Wykonaj polecenie dotyczące tekstu.

Kazanie Piotra Skargi

Jeden mądry polityk mówi: „Jednego panowanie, dobrymi prawami wzmocnione jest nade wszystko najlepsze, a gdzie wielu tam rząd we wszystkim słaby”.

Nasza polska monarchia stoi już blisko 700 lat, o żadnym innym rządzie tylko królewskim nigdy nie wiedząc. Przed stu laty poczęła się nachylać do innych, królestwu przeciwnych rządów. Słabiej dostojność i władza królewska tymi boleściami: wolnością zbytnią, z której idzie nieposłuszeństwo poddanych, rozproszeniem dochodów, koła poselskiego wykraczaniem z porządku zamierzonego.

Z miłości ku poddanym królowie nadali ludziom rycerskim wolności od podatków [...], które wolności dalej się rozszerzyły, i tak się wysoko podniosły, iż wpadły w wielką pychę i nieposłuszeństwo.

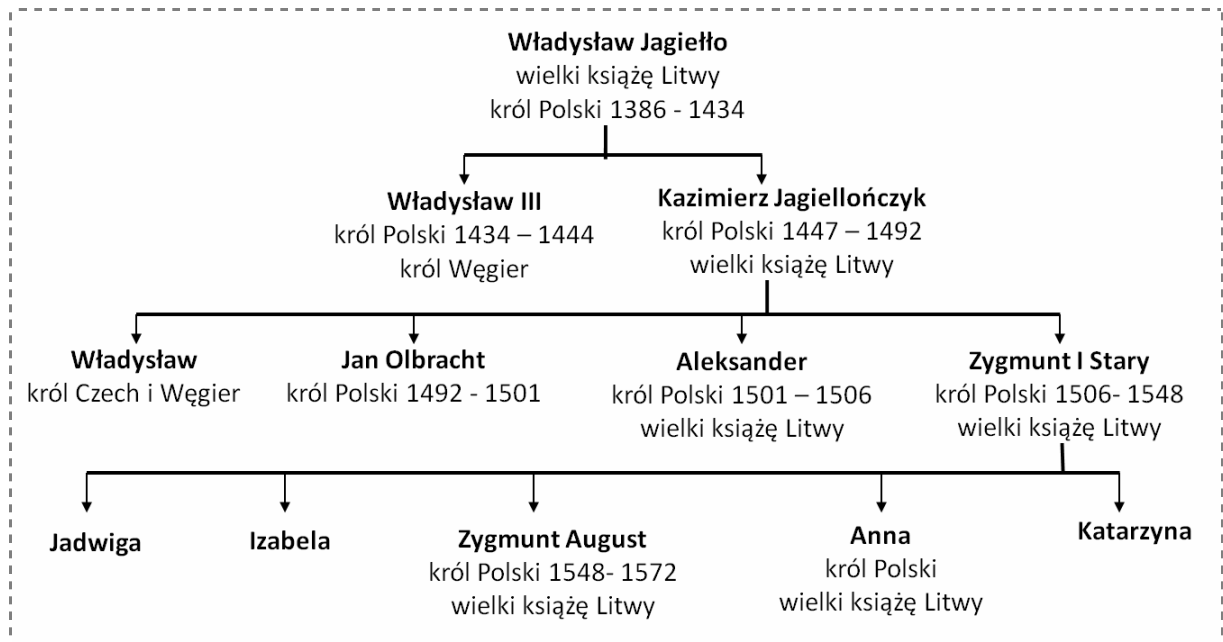
Na podstawie <http://www.piotrskarga.pl/nasz-patron,10256,1.html>

Czy Piotr Skarga był zwolennikiem demokracji szlacheckiej? Podkreśl odpowiedź: TAK lub NIE i zaznacz literę odpowiadającą uzasadnieniu wyboru.

TAK	ponieważ	A. wymieniał pozytywne konsekwencje nadania szlachcie przywilejów.
NIE		B. podkreślał trwałość systemu demokratycznego istniejącego od 700 lat.
		C. wskazywał negatywne skutki osłabienia władzy królewskiej.

Zadanie 16. (4 p.)

Wykonaj polecenia dotyczące zamieszczonego tekstu i tablicy genealogicznej.

Systematyczny wzrost znaczenia stanu szlacheckiego w Polsce zapewniły liczne przywileje. Król Ludwik Andegaweński w przywileju koszyckim zmniejszył obciążenia podatkowe szlachty. Władysław Jagiełło w Jedlni, tuż przed swoją śmiercią, nadał szlachcie prawo nietykalności osobistej. W 1454 roku zebrana w Cerekwicy na pospolitym ruszeniu szlachta uzyskała od króla zapewnienie, że bez zgody sejmików ziemskich nie uchwali nowych praw i nie zwoła pospolitego ruszenia. Rozwój folwarków szlacheckich ułatwił przywilej piotrkowski wydany przez Jana Olbrachta, w którym wprowadzono tzw. przytwierdzenie chłopca do ziemi.

a) **Podkreśl prawidłowe zakończenie zdania.**

W pierwszej połowie XV wieku uchwalono przywilej w

- A. Koszycach.
- B. Jedlni.
- C. Cerekwicy.
- D. Piotrkowie.

b) **Uzupełnij zdania wpisując brakujące imiona władców.**

- A. Przywilej w Cerekwicy nadał brat
- B. Zakaz aresztowania szlachcica bez wyroku sądu jako pierwszy uznał
- C. Udział w rządzeniu państwem zapewnił szlachcie przywilej wydany przez

Zadanie 17. (3 pkt)

Oceń, czy poniższe zdania dotyczące Francji pod rządami Ludwika XIV są prawdziwe, czy fałszywe. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

1. Stany Generalne, reprezentujące społeczeństwo, zatwierdzały najważniejsze decyzje króla.	P	F
2. Ludwik XIV rządził Francją zgodnie z zasadą trójpodziału władzy.	P	F
3. W czasach Ludwika XIV papież pozostawał głową Kościoła katolickiego we Francji.	P	F

Zadanie 18. (1 pkt)

Podkreśl prawidłowo chronologicznie uporządkowane wydarzenia z okresu panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego.

- A. bitwa pod Raclawicami → zwołanie Sejmu Wielkiego → powstanie KEN.
- B. powstanie KEN → zwołanie Sejmu Wielkiego → bitwa pod Raclawicami.
- C. zwołanie Sejmu Wielkiego → bitwa pod Raclawicami → powstanie KEN.
- D. bitwa pod Raclawicami → powstanie KEN → zwołanie Sejmu Wielkiego.

KEN – Komisja Edukacji Narodowej

Zadanie 19. (2 pkt)

Wymień dwa postanowienia Konstytucji 3 maja służące wzmocnieniu pozycji Sejmu.

-

.....

-

.....

Zadanie 20. (2 pkt)

Podaj imiona i nazwiska przedstawionych postaci.

Opis	Imię i nazwisko
1. Był księdzem i wybitnym pedagogiem. Przeprowadził gruntowną reformę szkół pijarskich w duchu nowożytnym. Otworzył nowoczesnie zorganizowaną uczelnię zwaną Collegium Nobilium.	
2. Był księdzem, politykiem i publicystą, zaangażowanym w prace Komisji Edukacji Narodowej. Opracował plan rozbudowy szkół w całym kraju. Współautor Konstytucji 3 maja.	

BRUDNOPIS